

# LO CAMP DE TARRAGONA



## PERIÓDICH CATALANISTA

Any 2.—Núm. 51.—Diumenge 21 de Juliol de 1901.

### LO QUE VOLÉM

«Volém la llengua catalana ab carácter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a la organització interior de nostra terra: volém que catalans sian los juegs y magistrats, y que dintre de Catalunya's fassin en última instància 'ls plets y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir á la formació del exèrcit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servei tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897.)

### Aixequèm lo nivell

Desde l'aparició de LO CAMP DE TARRAGONA hem vingut sostenint la mateixa línia de conducta y en tòtas las circumstancies hem cridat clar y fort contra aquesta dotzena de personatges que havíen tingut y tenen la ciutat y la província com á feudo seu, mercès á l'indiferència dels elements neutres, á l'apatia dels més, que permet quèls menys fassin y defasen á la mida de son gust.

A fer revisar aquesta gran forsa inactiva, endormida, havèm dedicat tots nostres esforços y és ab ver gust que fem constar que l'èxit més gran ha coronat nostres treballs.

Hem tractat de que la moralitat imperi y gayre bé nos hem vist en la campanya qu'emprenquerem contra'l joch, funest víci social que conseguirem desterrar de Tarragona acabant junt ab ell las subvencions que disfrutavan tothom sab qui.

Rès ha fet despertar á algúns de nostres confreres locals que semblava que talment s'haguessin imposat per norma de conducta, no ajudarnos mai en nostra tasca; mes últimament hem conseguit ferlos sortir de son encopiment y avuy gayre bé tots estan què trinan contra LO CAMP DE TARRAGONA, per la senzilla raò de que, ressò com són dels partits polítichs, la por de que nostres campañas donquin lo degut fruyt los té capificats y esmaperdots.

Vostès creurán quèls solts que han publicat aquestes dàies, comentant: és avuy lo qu'era i reixen? S'equivocaran si tai penses... Repassin nostra col·lecció y rellegeixin l'article «Tasca que s'imposa» y en ell trobarán l'explicació y l'origen de las actuals fúries de la premsa política.

Acostumàs a considerar als altres com són ells, nostres polítichs á la menuda no comprenen, ni poden comprendre, que per l'ideal se treballi y lluyti, y com á ells creuen que á nosaltres nos guia un si utilitarí.

Lo tal article los ha fet sortir de mare. Hi han volgut veure una tendència á desitjos per part nostra d'anar á las eleccions y tracar d'apoderar-se del major nombre possible de seats de l'Ajuntament.

Poden respirar tranquil·s; per aqueixa part rès tenen de temer. Nostre modo de pensar en las qüestions electorals es la següent: entenèm que deuen portar-se al municipi persones de prestigi, sens tindre pera rès en compte sa significació política, puig á l'Ajuntament no hi han d'anar á fer política; representació de tots los estaments desd'el més humil al més enlayrat, y qualsevol dels candidats què's presenta que reuneixi aquestas condicions ab tendència á emancipar l'Ajuntament del caciquisme, mereixerà l'incondicional apoyu de LO CAMP DE TARRAGONA, tenint emperò entès que cap catalanista, pensa, ha pensat may, ni pensará en presentarse candidat.

No faltarà més. Ni en broma ni en serio volèm que jamay ningú puga dirnos que sols un esperit mesquí guaya nostra ploma. Són més enlayradas nostres aspiracions, més noble l'esperit que ns anima.

Estèm convencuts de que á Tarragona no hi mancan elements que ben utilitzats poden fer de nostra ciutat quelcom á que té dret per situació y per sa historia, y que no faltaran persones que, si no de grat que menys per patriotisme, s'encarreguin d'administrarla, sens el sacrifici que representa peral's interesses desempenyar lo càrrec de regidor á perpetuitat, càrrec en lo que van vinculats los de Administrador de l'Hospital, Junta d'Obres del Port, etz., etz., ahont sempre hi trobaràn la mateixa gent.

Y fetas aquestas consideracions hem de manifestar als confreres polítichs, que segurs de que ab nostre propòsit ferm y lleal prestem un bon servei á Tarragona y á la comarca, rès nos farà variarlo, y com no'n permet l'indice de nostre setmanari mantenir constants polèmiques, ab periòdichs que necessariament tindràn que extremar la lluya aixís que vagi acostantse l'època en què's posarà en perill lo predomini del caciquisme polítich, desd'ara declarèm que diguin lo que diguin, escriguin lo qu'escriguin deixarèm de contestar.

Aquí tots nos coneixèm, y com de seguir prenenents lo treball de contestar y discutir ab periòdichs que publicantse á Catalunya no tenen pas empax de confessar que no ente-

nen lo catalá, convertiríam LO CAMP en un rentador, seguirèm nostra tasca impulsats precisament pel sentiment contrari. Tractarem d'enlairar la missió de la premsa aixecantla en la mida de nostres forsas de tota petites; los successos polítichs, econòmics ó socials de Tarragona serán objecte de nostra predilecció, ensembs fugint de tota discussió personal, puig entenèm que jamay aquestas deuen ésser ventiladas en las columnas d'un periòdich.

Pera adoptar aquesta actitud serena y tranquila, tenim ademés altra consideració de pès. Coneixèm b'ls procediments del caciquisme y sabem què'l cacich se presenta sempre rodejat de testafers que en cas determinat se prestan á qualsevol baixesa, y trancament, las discussions per medi de gent irresponsable, que van ahont los portan, sens criteri propi, sens altre nort qu'obehir l'ordre de qui darra seu los fa ballar perquèls hi té promès un bossi de pà peral dia del triomf, ni proban rès ni conduceixen enllòch.

Consti donchs que LO CAMP DE TARRAGONA d'aquí en endavant deixarà sens resposta tot quant se separi de la controversia dels principis polítichs. Poden nostres enemichs dir lo quèls hi sembla; nos té sens cuidado. Al jutjici del públic nos sometem, què á la fi y al cap és al públic á qui volèm atraurer á nostra causa, de cap manera tenim la pretensió ridícula de volguerhi portar als polítichs d'ofici, puig per aquests lo catalanisme sempre sera un entrebanc y no'ls considerèm tan poch pràctichs que directa ni indirectament ajudin a tirar peus del terrat.

Y exposadals aquestes raons fem p'còr per ara y per sempre més. Lo camí és llarch y poch desembrossat, mes, ab tot, confièm fer arribar á bon terme nostres ideals: hi tenim sè absoluta, puig al cap y á la fi la veritat s'obra sempre pas.

### L'ARBRAT PÚBLICH Á TARRAGONA

(CONTINUACIÓ)

Nostre cementiri no manté prou bé com altres la devoció y'l respecte á la memoria dels passats y això és degut al paper desaixat que hi representa la vegetació y al traçat que li trau'l carácter veritable, fentlo semblar més á una ciutat de vius que de morts.

La poca y descuidada vegetació de nostra Necròpolis, no és pas d'avuy, se remonta tal volta á sas primeras anyadas; una sola renglera de xiprers s'alça al carrer de la capella y causa molt mal efecte, porque sa plantació respon á antics repartiments; altres pochs ben pochs y sens ordre ni concert al voltant de la capella, y mitja renglera á la dreta de la porta d'entrada, del cap de la que arranca vers lo panteó del gran Reding, un caminal ab xiprers á cada costat com los dels altres que hi confueixen en angle recte y alguns més que limitan las illas ó quadros què'n resultan.

Aquests arbres á dos y á tres metres de distància están ben plantats y en general hi viuen bé, malgrat la naturalesa argilosa del terren y la secada perdurable. Conifera, simbol de la durada ó de la eternitat que per ésser lo arbre tipich dels cementiris hi esta indicadissima. Sa forma cònica exempta de ramatge ben tallat y elegant sens cauer en pesada és grave. Son color per ésser vert y foscos, no menys que permanent, és lo que meller s'avé ab la simbòlica del colorit.

Per son color gris que contrasta ab lo fosch del brancam, la soca llistada del xiprer contribueix al bon efecte del conjunt y á la seva fertit general dels cementiris.

Sempre vert y piramidal, lo xiprer ab s'alçaria genera y presenta ab grandiositat los conceptes, sens que á sa vista s'anorrei la naturalesa humana, com sembla anorrear-se al devant d'algunes maravellas del mon.

Com á plantació alta no té d'ésser lo xiprer l'únich arbre dels cementiris, encar qu'ell y'l xop sigan los exemplars tipichs á causa del predomini de la ratlla vertical; hi ha: l'cedre, l'abet y'l pi; l'salse y'l desmay; l'eucaliptus, l'acacia, la falsa acacia, l'olm, la freixa, l'auba, etz. Es precisa sobre tot evitar que s'ofereixi massa duresa á la vista, per lo tant lo desenrotillo y predomini de la vegetació té d'ésser suficient y també que son caracter resti destrahit per la monotonia.

En aquest punt permete'sns parlar de la

nova illa de ninxos de Sant Lluís hont no més s'hi vèuen las parets solas, peladas, sens ni un sol arbre que las protegeixi, ni rastre de vegetació que las ombregui; y també dels pantheons que projectan sos perfils los uns sobre la superficie dels altres, sens quedar individualitzats per los matíocs vegetals com á tot arreu, ressaltant aixís, més lo concepte de l'obra dels homes què'l de l'obra directa de Déu.

Sota dels arbres no té d'apareixer pelat perquè's produueix un efecte artificial y à vegadas ridicul. Los arbusts ó tipos secundaris, las matas y la verdissa de simbòlica adequada li donarian donchs més naturalitat y'l mon vegetal faria gala de totas las armonias de qu'és susceptible; rès en fi de mesquinesa té de presentarshi.

A l'entrar á la dreta, entre xiprers y xiprers, hi ha unes quantas llàs, troanys, xiringuilles, rosers, salvias y donzell, plantas ben usadas per la severitat del colorit; per la simbòlica de l'amor supràm, trascendental, religiós; y també per la simbòlica poètica de la virtut curativa, menys lo donzell que deu excluir-se per son olor desagradable y excitant, las que com á plantació mitjana no causan dissonància, al contrari hi guanya'l perfil, lo colorit y l'efecte estètic.

Los cementiris com més se semblin als parks moderns ó als boscos sagrats de l'antiga ègia adoptats segons l'abat Auber per lo cristianisme, més hi guanya en ells l'unitat del paisatge, la deguda armonia y la congruència del conjunt ó siga la gravetat solana y la grandiositat.

No és que volguem per la nostra Necròpolis una espessetat de plantacions. No. Y no ho volèm perquè'l sòl se faria rumàtic y privaria la lliure circulació dels ayres, com també impediria l'evaporació de l'humitat y deixaría condensar, y això seria lo pitjor, los pudrits miasmas moleculars per no poguerse desnaixir y escampar per l'atmosfera; lo que volèm és l'empleo d'una plantació metòdica per los grans beneficis que l'hygiene senyala; es allò tan sabut de tothom, menys dels que'n tenen veritable obligació, de quèls vegetals aspiran las emanacions pudridas y que per aquest medi purifican l'aire de tal manera, que tots los autors entenen que l'arbrat és lo principal medi pera sanear la Necròpolis.

Aquest sanejament se verifica ab la respiració dels vegetals per medi de las fullas, però hi ha també que atender á l'acció qu'exerceixen per medi de las arrels, las quals furgan sempre per lo costat de las tombas y arriban fins á foradar los atauts absorbint dia y nit los productes de la descomposició á mida que's van formant, deslliurant així la superficie del sòl de sos damnosos efectes.

Com á jardins, indicarem ab tota franquesa un altre dia, què'l mesquí y á temporades mitjà abandonat del General no responia á la importància actual de Tarragona. Aquest square més que jardi d'estil francès, ne demana d'altres al centre y á la part baixa de la ciutat ó allà hont siga, perquè tot sol tenim de confessar que deslluix.

En ell no s'hi veu desahogo suficient; las agrupacions vegetals son un poch puerils y revelant encogiment.

*(Seguirà.)*

AGUSTÍ M. GIBERT.

### LO COMBREGAR DEL MESTRE

Aquell dia esplèndit de Maig, del mes en que la naturalesa omplintos desol y engalantse ab sus mellors joyas, apar de que reivindica sos drets y proclama l'imperi de la vida, en que la primavera, tot just entrada, deixa ja fruir de sus bellesas, lo taller de l'artista presenta un aspecte desacostumat. Després de dos mesos de soletat tornava á trobar-se plé de deixebles y no perque hi anessin com altre temps á treballar, á confondresshi ab aquell temperament que's havia ensenyat á comprender lo més enllà, no, prou que's veia que aquell dia no era dia de treball, qu'era de

festa y de festa trista per aquelles ànimes poncellas que tot just entradas en lo llarch camí d'aquell Art que tant sentían, lo bon guia ja's deixava per anar á xoplugarse dessota l'arbre de l'immortalitat que l'esperava tan bon punt son esperit volés per aquells espays que constitueixen sos ensomnis.

Arrèu estava nèt y regat, flayrés tot com la joventut que allí restava pensativa ja mirantse's uns als altres sens dirse un mot, ja contemplant la capelleta que al bell mitjà de la parete y tenint per dossier «La mort d'un àngel» obra del mestre, havien aixecat ells, garnintla ab rosas y clavells escullits un à un en llurs jardins pera honorar la sagrada visita qu'esperavan. La llum cenital que s'infiltjava per la claraboya, com si tambe volgues pendre part en la general tristesa, sembla que talment s'havia transformat: no era la groguenca llum dels altres días, aquell dia n'era blanca, tota blanca, esmortuhida, que's perdia, s'esbojava, projectava ombras que prenen formes indefinides revoltejan per allí com si cerquessin quelcom que's deixava per moments y s'escapava vers altres mons á gaudir lo fi de l'Art, la Suprema Bellesa.

A dins la cambra de l'apòstol, rodejat aquest de sos deixebles predilectes y com si sentís recansa d'endurser quelcom que's hi faria falla, ab lo cap clar malgrat son estat, anava donantloshi las darreras llissons d'aquell art qu'era sa vida; y com si's hi volgues gravar dins de sos cors aquelles màximes que tant necessitaven, los hi anava parlant tot febrosench, s'anava exaltant per graus, sa pensa ralesa d'

zona, parar que allí, al costat del llit, més plegades y'l cap baix, restava inmóvil lo metge de l'ànima portant lo balsam pera guarirla, qu'el mestre n'era home y son esperit, gran y tot, se tancava á la presó dels altres homes. Per si quan cansat y abatut acabàs sus explicacions, anaren un à un desfilant tots, fins á deixar lo sol, cara á cara ab aquell jutge que sols cercava perdonar.

La porta de la cambra s'és oberta; lo jutge ha perdonat; ja l'ha guarit lo metge l'ànima del gran artista, ja pot anar-senhi tranquila vers aquell infinit de sos ensomnis, ja pròmpte hi volarà immaculada per aquells espays; mes los comprèn tant que fins li sà per l'entrari sola, vol ab ella bona companyia, desitja la del qu'en obri las portas d'aquell infinit y per això'l bon veler, lo seu pastor, va a cercarli rodejat d'aquells cors joves, mentres allá al lluny, á la parroquia, s'ou lo cant trist de las nou batallades.

Lo mestre resta assentat damunt lo llit, pensatiu, sens ni fixarshi ab la maynada que que allí á la porta no gosa ni á entrar, respectant com sempre'l silenci. De sobre li ve un recort, se li acud una idea y tot tremolós, com si tingués pressa y sentir recansa de deixar lo mon, ab allò qu'ell en sa imaginació ne diu peçat artístich, crida á tothom fent mil estorsos ab sa vèu debilitada:—Que portin la comensada tela, la paleta, que's posi la Sió, au, depressa,—que no vol deixarli així son darrer quadro. Tots obeixen silenciosos; sa filleta, la més petita, mirantsell'l blanc dels ulls, s'agenolla sens dir res, als peus del llit, adoptant la posició que li ensanyaren, y ell, lo mestre, agafa la tela que li aguantan, y la va omnipart tot febrosench y esplicant als dos deixebles que s'han quedat, lo per què d'aquells colors que semblan morts, poch expressius, resultan pálits y..... allà, al cap de vall del carrer ha trencat ja la cantonada'l combregar, que ab son cant trist, que fa respecte, va a portarli la visita del company que tant desitja pera empedre la volada.

JOAN VIVES.

### Comentaris

Clar y català

Un hom repassa ls diaris pera veure si troba quelcom d'interès, però fora de las corridas de toros, que no lleixeix, y de la calor que's deixa sentir arreu, no hi ha res que pagui tret d'ésser comentat.

Ja podria parlarloshi, del célebre dipòsit de la Oliva, dich, del Lozoya, que en llòch de dipòsit es un mar sens fondo pels diners qu'en gollegeix á l'Estat, quan lo pagano deuria ésser l'Ajuntament de Madrid; també podríam fer un xic de brometa sobre'l dich de l'Habana, que poguento vender allà mateix per 175 mil

dollars, lo comprà l'Aznar de Bilbao per 130 mil duros d'aquí, perdent l'Estat los 45 mil duros de la diferència y'l benefici del canvi de moneda, però qu'en traurem de remenar aquestes desgracies de la patria *grande*, si ja fa anys que no tenim més remey que *sopartarla*! Parlèm de les coses de casa encara que'ns tingüem de fer pesats repetint lo que dihem en altre lloc d'aquest número.

Donchs si; per ara y tant, poden dormir à *pierna suelta* los polítichs d'ofici que no tenen altra dèria que sortir reelegits o elegits los que no han pogut encara fruir lo goig de sentarse en los banchs del Municipi. Nosaltres los catalanistas, no hi tenim rès que fer á l'Ajuntament, ni cap ganas d'anarhi; perque si n'ha-guessim tingut, ab escoltar los cants de sirena de més d'un y més de dos polítich ja faria temps que hi fòram.

Als catalanistas no'n vé d'un any ni de deu ni de vint l'ocupar càrrechs públichs; sabèm esperar perque no és l'interès particular lo que'ns fa treballar, sinó l'amor á la nostra Patria, á la que volèm veure reivindicada de sos drets y de sa lluita. No és aquesta una feyna tan fácil ni que's pugui fer ab quatre dies; segurament los qu'escribim aquí, que som joves casi tots, no veurém lo triomf de nostres idees malgrat lo gran vol que han près en poch temps; però si no som nosaltres, ho veurá l'entusiasta joventut que ara puja, assadollada de viu amor á Catalunya.

La nostra tasca és donchs de sacrifici y d'apostolat; y com en aquest pays, mercès á la política centralista, tot està desgavellat y l'inmoraltat en tots los ordres és lo nostre pa de cada dia, la nostra principal atenció dèu fixar-se en combatre á sang y á foc la corrupció y deixondir la conciencia dels catalans envers una acció comuna de tots los elements sans y honrats contra la patuleya de polítichs que s'han fet amos de l'auca mercès al seu desvergonyiment y á l'indiferència del poble.

Seguint donchs aquesta línia de conducta que ns tenim imposada, venim combatent dintre de casa als regidors que olvidantse dels seus devers de ciutadans no's recordan més que dels seus compromisos polítichs que sempre són antitètichs ab los interessos del poble. Y al combatre'ls ho fém, no pera que'ns deixin lo lloc á nosaltres, sinó pera obrir los ulls als tarragonins y ferlos hi veure la necessitat de que tots los elements independents arreconin llur indiferència y s'uneixin pera enderrocar lo que fa nosa pera la prosperitat de Tarragona.

No volèm que á l'Ajuntament hi vagin representants del partit A ó del partit B, que si alguna cosa representan ès... lo que tothom sab; però si volèm que hi vagin representants de l'agricultura, de la propietat, del comers, de la industria, de la classe treballadora... l'Ajuntament ni has esobre's tal vegada no consentirian que certs infelissos, obligats per la necessitat, treballin en feynas pesadíssimas desde las 4 ó 5 del matí fins á las 8 de la nit, baix un sol qu'estaveu-la las pedrads; y á tots aquests representants dels veritables interessos de Tarragona, no'ls hi preguntariam si tenen ideas maduradas ni verdades: ne tindriam prou ab sapiguer que dintre la vida privada fossin un model d'homes honrats, puig l'home honrat ho és á tot arrèu, mentres que'ls pillets ho són més en la vida pública perque poden fer de las sevas impunement.

«Conseguirem que en la propera renovació d'una part del municipi surti la nostra idea? No ho sabèm, però si no sura ara, surarà un altre dia, perque totes las causas justas s'imposan y tothom està aburrit y cansat de tanta farsa.

#### Alto!

Després dels últims desastres, en los que tan gran paper havèm fet, á ningú se li podia ocurrir organizar, pera las proximas festas, un batalló infantil, equipat degudament, y uniformat ab vestits de *rayadillo*.

Veritat que la idea és original, y més que original, oportuna? Que en altres ciutats ho hagin fet, no vol que estiga ben fet, puig entenèm que no solzament se deu treure de las personas grans tota idea *guerrera*, sinó qu'és altament pernicios que s'imbueixin en los tendres acells de la quixalla. Altres són los camins á seguir y altres també deuen ésser las ideas que convé gravar en l'imaginació y en lo cor dels que avuy són petits y que una vegada homes poden, dintre la ciència y'l treball, contribuir á l'enlayment y riquesa de la Patria.

Sí, que l'organissin lo batalló infantil y que de cap de las maneras se descuidin del vestit de *rayadillo*, ni d'encarregar á la banda de música que toqui la *Marcha de Cádiz* á tot drap, y si pot ser, qu'el batalló vagi per aquets carrers á altas horas de la nit, simulant que'ns dirigeix á l'Estació pera embarcarse á defensar la Patria.

Si ho fan aixis, nos semblarà que encaixam trobèm en aquella glòria epopeya de la guerra de Cuba, ab la sola diferència que las mares dels noyets estarán d'allò més cofolys, mentres que á las infelissas y desgraciadas mares que no tingueren trescents duros pera comprar la sang qu'era ben seva, se'ls hi serrà el cor y'ls ulls se'ls hi omplenarán d'ardentes llàgrimes, pensant ab los fills que la bojeria guerrera de quatre polítichs sense cervell ni conciencia, los hi ha fet perdrer pera sempre més.

Avant donchs; y si ab lo batalló infantil no n'hi ha prou, organissin diferents *cuadrillas* de noyets toreros y una corrida *reat*. Això

també seria molt atrayent y sobre tot molt espanyol.

Esperèm que las mares tarragoninas que tenen fama de serias, no's deixaran enlluarar ab festas guerreras, que cap profit poden portar als seus fills. Lo que aquests necessitan són festas qu'enlayrin l'esperit y eduquin la inteligença; però qui hi pensa en aquestes coses...!

#### Pels «cerros....» de Ubeda

Qui va ab un coix, ja ho diu lo refrà, al cap de l'any també coixeja.

Aquí tenen lo que'ns ha passat á nosaltres: que de tant de legir y rellegir aquests darrers días las estisorades dels diaris caciquistas, nos hem aficionat de tal modo á l'estisora que la tentacións persegeix per tot.

Una n'hem tingut, —no d'estisora, de tentació— que no podem resistir, y per això copiem un article publicat á *El Pueblo* de Ubeda. Nos posa un vestit nou, complementari nou, sense aprofitar ni las *franjas de gala* com certes senyors que iambés dedicen a l'estisora; y y encara qu'estiguén en sessió permanente y la calor apreti, nos lo volèm posar aquest vestit. Vegin si'ns va bé:

«Para deshonra de España, aún vive, esa inmundicia llamada *catalanista* que, á grito herido, canta y pregonia maldiciones á esta querida y desgraciada patria, cuyo único crimen fué hacerla rica y próspera, á costa de las demás provincias.

Hijos desnaturalizados y bandidos, tendrán al fin el pago que Dios y la sociedad guardan para con los infames que escupen y abofetean á su madre querida. Dios, condenándolos á perdurable olvido; España, sepultando sus odiosos nombres en una cloaca, en unión del *guinapó* de corsario que hoy tremulan á modo de bandera.

Con ser tan infamante, el *escupitajo* que la España honrada lanza á la cara de esos engendros miserables, hay en ellos algo más innoble y más ruín; sus conciencias.

De qué madres son hijos esos abortos? ¿Que les enseñaron en la niñez? ¿Que caríños son los tuyos?

¡De su peso se cae: el cariño del oro!

Allá se lo mandamos á carretadas en forma de protecciónismo para su industria, creyendo sinceramente que eran nuestros hermanos.

Les colmamos de honores y distinciones, sin percatarnos de la perfidia con que nos envolvían. Les dimos nuestra historia y nuestra honra para que con orgullo se llamesen españoles.

Fuimos derrotados, vencidos y despojados de nuestras colonias, por defenderle el mercado de sus productos malos y caros; y cuando la madre patria vieja, ajada, empobrecida, pero siempre digna y grande, llama á sus hijos para que consuelen sus penas y le ayuden á continuar aquella historia ante la que el mundo entero se descubre con respeto, todos sus hijos acuden, todos hasta los que viven allende los mares; hasta los que conservan una gota de sangre ibérica; todos, menos esos vampiros, ahitos de sangre española, que venderían sus hiás por tener más monedas, como hoy venden la patria y el suyo donde nacieron, porque encontraron buen comprador.

Tras estos malvados, se esconden otros cobardes de ideas anti-liberales, á los que hay que medir con idéntica vara.

Al insulto personal, se responde con el desprecio. A la ofensa, con el noble perdón; á la ambición, con la lástima más profunda. A los ultrajes de la madre patria se responde con plomo y con los silbidos del mausoleo. Es el único acompañamiento de ese sedicioso himno de asesinos titulado *Els Segadors*.

Lisardo GIMENEZ.

## Notas d'Art

Tan poca ànsia que passava pera omplir las quartilles de reglament, y si'm descuidó's queda Lo Camp sense «Notas d'art» pera'l número d'avuy,—encara que, lector, no s'hi perdria gran cosa.—Per una part esperava veure lo que ha portat de Madrid en Peret Ferrán; però d'ençà qu'és aquí, encara no'ns ha vagat pera empleyarhi un parell d'horas, ell ensenyant-nos las telas que ha pintat y jo prenenye nota de sos avenços. Ja sabèm per endavant que á més dels quadros, enguany, porta un bon aplèch de premis guanyats *en buena lid* allá á la capital de las Espanyas. Pels coneixedors del mèrit de n. Ferrán, no calia que'ns prenguem la molestia d'enquibirlos á la maleta (tots sabèm, en qüestions de premis, quin pás s'hi dóna en aquesta y altres terras), més, és cosa que vesteix y són molts los qui se'n pengen.... Qualsevol dia d'aquesta setmana entrant, encara que tinga de dir á la feyna que s'esperi, (rèss esperar tant com la feyna), si és que á ne'l meu amich li plau, penso passarhi una estona xafardejantill' bagatje; y, es clar, ja'n parlarèm un altre dia.

L'altra cosa que'm cridava l'atenció, y que tampoc renuncio á parlarne, ès una Monografia, referent á treballs de forja catalana, ferros artístichs, escrita pel celebrat dibuixant català en Lluís Labarta, ab un pròlech del pintor Miguel Utrillo. Per més que fins á darrera hora he esperat qu'el carter deixés á casa un exemplar d'aquesta obra, qu'un amich meu va prometre enviar-me, lo cert és que no ha fet cap; y he tingut d'aconseguirme, per ara, ab la lectura d'un article bibliogràfic referent á l'esmentada Monografia qu'el divendres prop passat publicat en lo *Diario de Barcelona* don S. Trullol y Planas.

En l'article del *Diario* se'n fan moltíssims elogis de l'obra de n. Labarta, y algunas consideracions respecte á son contingut. No puch sustruirem á la temptació de traduir-ne'l següent paràgraf. Diu aixis l'articulista:

«Aprenquin d'ells (los manyans artistas d'avuy, dels forjadors d'altres èpocas), especialment, que la veritat artística tou son timbre més brillant y que per tant, no conven-

cen los procediments que avuy aquest art empleya y á ne'ls que l'aparència supleix á l'inspiració y sobre tot á la sinceritat; que avuy *forja* ab prou feynas significa forja, martell y enclusa, sinó llíma, reblat y fins soldadura, y qu'és precis desterrar l'obra llepada y lliuissa, pera tornar á la xapa del cop de martell y á compondre'l ferro á la catalana: d'una pessa.

Aquí, á Tarragona, ahont se compta ab meritíssims artífices; ahont las arts sumptuaries són susceptibles d'adquirir un desenrotollo forsa important, malgrat lo parer dels que no tenen altra dèria que'l predicar pera que de la ciutat nostra se'n fassí una població fabril, mal que no'n vinga de mena; aquí, ahont se treballan los ferros artístichs ab tanta perfecció y bon gust que han arribat á cridar l'atenció dels intelígents de fòra de casa, á Madrid, á Barcelona, á Olot; aquí entre nosaltres l'obra de n. Lluís Labarta tindrà d'essèr llegida per tothom qui's preocupi de l'avenc de nostra aymada ciutat: los intelígents y sobre tot los manyans pera adquirir un bon nombre de coneixements que'l interessan bona cosa, y l'inmensa majoria perque se'ls obrin los sentiments y vegin y's convencin de que protegen certas indústries y arts arredossadas desde temps inmemorial y ab una vida migrada á l'ombra de nostres vellas muralles, fòra un fet real y positiu la regeneració de Tarragona.

\*\*

L'altre dia á l'apparador de casa Ayné,—tal vegada hi son encara,—hi havíen exposats pera la venda una colecció de quadros á l'oli. Qui no té un museu á casa és ben bé perque no vol; segons cantava un cartell colocat en lloch visible entre mitj de las pinturas, cada quadro, (ab lo dret de triar de la parada y crech que ab lo march y tot, encara qu'el cartell no ho deya), sols costava vint pessetas; á ne'ls que en compravan dos, cinc pessetas de rebaixa, y potser (tampoch ho deya'l cartell), comprantne mitja dotzena ó una partida més grossa s'hi darian.... què sé jo?.... potser á sis y á tretze quartos la pessa....

Del mèrit d'aytals obras no'n parlèm. Ade-més tot és qüestió de gustos, diuhem: y per tapar un bossinet de paret, tan bons són aquells treballs com los treballs de Velazquez. Y perdonin la blasfèmia.

\*\*

Y.... rès més.... Ja estan las «Notas». Més o menys desgarbellades, ès cert; y lo qu'és pitjar ab certa tendència á *lata* que, jo estich fresch si se'n entera la critica. ¡Déu no ho permeti!

QUIQUET.

## L'AJUNTAMENT CONTRÀR D'OBLE

Ho deym l'altre dia y ho afirmem avuy y ho repetirem sempre, per més que cridin y esvalotin los que, amparats per l'influència que conscientment los hi dónan certs personatges, lo mateix cobran del joch que acceptan subvencions d'una Arrendataria explotadora. L'Ajuntament que patim és lo primer y més declarat enemic dels interessos del poble.

Totas las iniciativas que del poble surten, totas las aspiracions que's manifestan pera posar remey á la decadència de Tarragona, no troben al Municipi, no já l'acullida que mereixen, sinó ni sisquera'l respecte degut. Centre burocràtic á la madrilenya, camp infestat per la política de banderia que còrseca y mata la planta més ufanosa, assil de beneficència ahont se xoplugan certas nulitats y algúns cervells que no pensan, l'Ajuntament no's preocupa d'altra cosa que de viure al dia; lo demés no l'interessa ni l'affeta.

Fa poc temps se declarà una vaga d'obrers constructors que durà més d'una setmana; sembla donchs natural y llògich que desde'l primer moment la corporació municipal deixés sentir la seva intervenció, y ab lo respecte que li dóna la seva autoritat, busqués una solució honrosa á fi de que las diferencies entre amos y treballadors no's refermessin, portant días de tristesa y de dol. L'Ajuntament, no obstant, mirà aquest assumpte ab la major indiferència, y gracies que'l bon sentiment s'imposà, perque d'altra manera, encara treballadors y amos sentirien los desastrosos efectes que peral's uns y'ls altres porta una vaga.

L'Ajuntament s'inhibeix en totes las qüestions de vida ó mort pera la ciutat. No resol la qüestió dels consums, no procura la solució de las vagas, no escolta las queixas dels propietaris de l'ayqua, no dóna facilitats pera la implantació de mercats, no treballa per l'establiment d'alguna indústria..... Com no viu més que peral's empleats, una sola cosa' fa pensar y'l preocupa: la manera de fer vindre á Tarragona més empleats. ¡Com si no n'hi hagués prou aquí de gent que cobra y no fà res! ¡Com si no'l toquessim prou lo pernicios example de la gent que's passeja tot lo sant dia y que fà que la nostra joventut no tingui'l més petit hábit de treball, y s'endropexi en las cadires de la Rambla y s'desmoraliçi en las taules del cafè ó en las partides dels cassinos, sense altra aspiració ni cap més esperança que arreplegar un destino pera anar tirant bé ó malament!....

Per això els petits industrials han de tancar las botigas, per això'l comers va desapareixer de poch en poch, per això la classe treballadora plena de fam y de miseria emigra en massa.... L'única aspiració del nostre Ajuntament és convertir aquest poble en una gran casa de dispenses, ahont ja se sab que l'amo no hi governa y tot està á mercè de l'últim hoste

que arriba; y per això també, segunt aquei criteri migrat, egoista y suïcida, ben aviat Tarragona estará digna y fidelment representada per aquella munició de pobres plens de miseria y de brutícia que al demà y á la tarda, davant del quartel de Sant Agustí, esperant que'ns hi reparteixin las sobras del ranxo dels soldats.... ¡Quin pervindre més bonich y laquer!

Aquí no n'hiha de vividors polítics.... Qu'un ha dit semblant heregia?.... Qu'un se reservi lo tant per cent al pagar certs comptes, qu'un altre aprofités materials que no són seus, qu'un altre tingüés aygurs fins pera regalar els cols y las patatas mentres la generalitat se moris de sed, etz., etz.... això al cap-de-vall, se existís no voldrà dir més que hi ha gent molt esplavida però que no deixa de viure del seu treball honrat....

Mes lo poble se'n cansa de tanta honradeza y ja comensa á agafar l'escombra pera arrenganar d'un cop lo que'l destorba pera que les seves iniciatives y'ls seus desitjos de millorament surtin pel damunt de totes las baixes y de tots los convencionismes estúpits y de totas las qüestions personals.... Y l'escombra vindrà mal que pesi á n'aquesta taula d'infamadors y escandalosos que cobran un tant per fer de gossos peteners.... Y nosaltres que no tenim pas la teulada de vidre, seguirèm la nostra tasca aguantant totes las pedregades per forta que sian, perque, gràcies á Déu, ni l'opinió pública, ni cap tribunal humàns ha de rehabilitar pera continuar exercint honradament lo nostre ofici.

## UNA ASSAMBLEA PEDAGÒGICA

Lo Magisteri pùblic d'aquesta província, recentment associat, se proposa celebrar una assamblea pedagògica en substitució de les Conferències establecudes per R. O. de 6 de Juliol de 1888, que ab tant de lluïment van tenir lloc á Tarragona per espai d'algunos anys, y que per deixadesa de la Comissió organitzadora no's varen ni tan sols proposar temes l'any passat, ni enguany s'ha dignat convocar sisquera la reunió preparatoria á que vé obligada per la llei.

Aplaudim verament l'obra de l'Associació, per considerarla propicia pera enlairar lo niv

rèm? Es de lo més xavacà que s'ha sentit en lo congrès y impropi del lloch que ocupa. Allò de que Catalunya es l'*herèu d'Espanya* y que las conessions fetas á la nostra terra *deman* contribuir á la pèrdua de Cuba, no s'explican en boca del primer cacich d'Espanya, perque és una injuria que ls catalans no pòdèm acceptar de cap de las maneras, y molt menys d'en Sagasta qu'és l'home que junt ab en Cánovas, perdé las colonias ab sa desatentada política, quan precisament foren los catalans los primers de demanar l'autonomia pera Cuba.

Al sens nombre de distincions y títols académichs que té nostre amich y company de causa D. Agustí M.<sup>a</sup> Gibert, dèu afegeir-hi de individuu correspondent ab que acaba d'esser honorat per la Real Academia de Bonas Lletres de Barcelona. Sia per molts anys.

La distingida societat «Club Velocipedista» d'aquesta ciutat, celebrarà avuy Junta general para tractar de la mellor manera d'oposarse á la campanya sorda que certs elements venen fent contra un dignissim funcionari d'Obras Públicas, del qui altres vegadas ja'n hem ocupat.

Se'n diu qu'el chor «Ilustració Obrera» penrà part en la propera festa de «Los Felius» del «Centre Català», cantanthi alguns balls, original un d'ells de dos apreciables amichs nostres.

No cal dir quant contribuirá á l'esplendida de la festa la cooperació de l' «Ilustració Obrera».

Són molts los propietaris que han acudit aquests días al Centre Industrial á firmar l'exposició que dirigeixen á l'Ajuntament en súplica de que se'l hi dongui la quantitat d'ayga que realment tenen dret.

Una cosa hi ha digne d'esser notada y és que cap regidor l' ha firmat y això que algú d'ells ha sigut invitat particularment á ferho.

Rès, que per lo vist les regidores no tenen sed y ja es una ganga grossa en aquests temps estar renyits ab los aguadores, que á favor dels ditxos daus se cansan de guanyar diners portant carretades d'ayga á una casa y altra. ¡Qui fos regidor! ó al menys ¡Qui fos aguador!

L'Ajuntament ha acordat per si la creació del mercat de bestiar, consignant la quantitat de 600 pessetas pera ls petits gastos que ha d'ocasionar. Està molt bé y aquest acort ja podian haverlo pres desde'l primer dia, perque val més gastar alguna petita quantitat ap. Molt iniciativas particulars que poden reno s'escriven, pero la Comissió de Foment li d'emplear sumas de mòra consideració creant y donant als amichs polítics empleos que pera rès serveixin, y gastant molts diners en obras de discutible utilitat pública.

Pero's vêu que á la Comissió de Foment li dol despendre de 600 pessetas, y que sols ho ha fet per forsa, perque d'altra manera no's comprèn que dita Comissió fassi constar en lo dictamen que no tiene jé en el proyecto y que no se hace responsable del fracaso del mismo. Després d'això extranya algú que sostinguem que una bona part dels regidores van contra ls interessos de Tarragona? Perquè concedir las migradás 600 pessetas y afegir que no's té fe en lo projecte, és lo mateix que portar lo dubte als forasters que podrían concorrer al mercat y ja se sab que quan se dubta no's fa rès.

Lo que ha fet la Comissió de Foment és posar en ridícul y posar en ridícul á Tarragona, perque encara que ls dictaminadors tinguessin lo convenciment íntim que no prosperarà el mercat de bestiar, no podian dirho. No estèm tan sobrats d'iniciatives favorables á la prosperitat de Tarragona, que l'Ajuntament no tingui l'obligació y'l deber d'ajudar tot quan tendeixi á la consecució de dit fi, tant s'ils projectes enclouhen una seguritat d'exit, com si solzament enclouhen probabilitats.

Lo Sr. Andreu fou qui defensál dictamen y ningú menys indicat qu'ell pera ferho, perque havent sigut comerciant sab que no tots los negocis que's proban resultan. Ja va fer bé, presentant la dimisió de vocal de Foment, perquel que's deixà embarcar....

Están adelantadíssims los treballs pera la festa que anyalment celebren «Los Felius» del «Centre Català» d'aquesta ciutat.

Per lo que havèm tingut occasió de veure, fa esperar, quel grandiós saló d'espectacles de la dita Societat, presenti la nit de la festa un brillant cop de vista, que de seguir deixarà ben satisfets á quants tingen lo goig d'assis-tir-hi, deixant de nou una prova evidenta del bon humor y gust qu'anima als simpàtichs «Felius» en aquesta mena de treballs.

Ha sigut nomenat correspolencial de nostre estimat confrare La Veu de Catalunya, lo conegut periodista tarragoni, nostre particular amich D. Lluís Aris Negre.

Editada en nostra hermosa llengua, la viuent setmana veura la llum l'obra «Saims de David», traducció directa de l'hebreu, acompañada d'atinadas observacions, per l'ilus-

trat Dr. D. Tomàs Sucona y Vallés, Professor del Seminari Pontifici y Canonge de nostra Santa Iglesia Catedral.

L'Associació Catalanista de Tarragona y sa Comarca està treballant en l'organisació de la festa inaugural de l'Associació que tindrà lloch per Sta. Tecla. S'havia pensat ferho per St. Magí, però com hi ha tants pochs días y poca festa s'ha determinat aplassar la celebració fins al 23 de Setembre.

Després de la celebració de la solemnitat inaugural de l'Associació, acabadas las calors, l'Associació obrirà dos cursos gratuïts, un de gramàtica catalana y un altre d'Historia de Catalunya á cárrec de distingits amichs y companys de causa.

Lo dilluns passat arrivà á nostre port procedent de Noruega'l vapor «Nordlyset» ab carregament de bacallà. A conseqüència de l'incendi que á bordo del dit vapor va declarar-se, al trobarse aquell devant de Cartagena, una part del carregament va resultar averiat, disposantse per la Direcció de Sanitat que fos tirat á mar.

En cumpliment d'aquesta ordre varen llen-sarse prop de setze mil kilos, mes segons se diu, la major part d'aquests tornaren á ésser recollits per la gent de mar, que per primera vegada, en nostras costas, se dedicaren á la pesca del bacallà, però á una classe de pesca que ni á Noruega, Islandia, ni á Sant Joan de Terranova poden fer, ja que allí lo bacallà lo pescan en vert y aquí l'extragueren ja del fons del mar curat y fins remullat, es á dir á punt de fregir.

Lo vehinat vèu ab gust la campanya que venen fent los menescals municipals contra ls sofisticadors de la llet. Està molt bé que's perseguixi á los que no tenen escriptolis en perjudicar la salut del pròxim, mes cal que las inspeccions no's limitin á la llet.

Gayre bé passa lo que ab la llet ab tots los articles de menjar, y en l'època que ns trovem tots ells deuen ésser inspeccions sovint, pera prevenir qualsevol alteració en la salut pública.

Aprofitant l'oportunitat de no baixar ayga una nombrosa brigada está procedint á desembrossar la cequia anomenada «Rech Major».

Tan prompte sigui tirada á terra l'estació de Reus nos permetèm recomenar á l'Ajuntament fassi estudiar á sos facultatius la manera d'hermosejar l'entrada á la població per la part del moll.

L'actual pas á nivell es estret y raquitich, entenent que del... llar prop de la Companyia del Nort, pera que no quedés cap tanca en tota l'amplada de plassa d'Olózaga, substituint l'actual sistema de la cadena en lo pas dels trens.

Modernament y en los passos á nivell per l'interior de las poblacions, emplean los ferrocarrils unes tanques automátiques de gran extensió que sobre deixar la via cuberta de perills molt més bé que ab una senzilla cadena, són de mellor efecte estètic.

Tínguis present que son molts los viatgers qu'entran á Tarragona per la via marítima y que cal procurar que'l primer cop de vista los hi sigui agrable y fòrmic de nostra ciutat lo bon concepte á que té dret per sas condicions.

A primers d'Agost veurà la llum á l'hermosa població de Sitges, un setmanari defensor de las nostres ideas, redactat pels valents companys que á naquell indret de Catalunya venen treballant pel renaixement de la Patria.

Segons nostres notícies los agricultors de la comarca's mostran satisfets del resultat de las culturas de grans que han donat un bon rendiment yls preus son també regulars, degut en primer terme á la fermesa dels cambis sobre l'extranger, que malgrat los desitjos y bons propòsits del Ministre d'Hisenda Senyor Ursai se segueixen sostenintse als voltants de 40 per cent.

Sembla qu'aviat será un fet l'enderrocamenent de l'antiga barraca que serveix pera estació en la línia del Nort. La plassa d'Olózaga guanyará molt lo dia en que quedí fòra la tal barraca.

La calor apreta de bò de bò, lo que sá que cuya corrent disponin la sortida pera ls balnearis y fincas rústicas ls afortunats mortals á quins sa posició los hi permet passar l'estiu á fòra, sent ja moltes las famílies qu'han sortit.

Los que no podèm disfrutar d'aquests benefics, tenim que defensarnos de l'estiu aprofitant los magnífichs passeigs de la Rambla de St. Joan, Santa Clara, Sant Antoni yls molls ahont tan bés hi passan las nits, y refrescarnos en las platjas que cada dia s'veuen més concorregudas de banyistas.

Son bastants los propietaris qu'aprofitantse de la franquicia de pago d'arbitres municipals concedida fins a Santa Tecla, han fet arreglar y pintar las fachadas dels edificis. Ignorèm lo que ls tals arbitres produueixen

## LO CAMP DE TARRAGONA

## Elixir á la Ingluvina GIOL

Es lo millor remey pera la prompte y segura curació de totes las malalties del

## VENTRELL

per cròniques que sian, regularisant son funcionament y reforçant los debilitats.

De venta en totes las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, Barcelona.

## SABATERIA

DE TERESA SALAS  
MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers)  
Gran assortit de calsat negre y de color. Preus baratissims.  
Especialitat en los calsats á mida.

## En Ramón Nolla y Martí

### METGE Y CIRURGIA

ha mudat son domicili y gabinet de consultas á la Plaça de Sant Miquel núm. 3, segon pis.  
Reb de las 11 del matí á las 4 de la tarde.

## La promptitut

Lo recader diari de Tarragona á Barcelona y vice-versa, Andreu Canyellas, ofereix sos serveys á preus mòdichs, á totes las personas que's dignin honrarlo ab sa confiansa.

Serveix tots los encàrrecs á domicili.  
Punts ahont s'admeten: Tarragona, plassa de la Font, núm. 28, (barber) y carrer d'Apodaca núm. 1, tenda.—Barcelona, Hospital 2 y 4 y carrer Filateras núm. 5, devant la plassa del Angel.

## COLONIALS

### DE AGUSTÍ LLITERAS

**Major, 3 y Nao, 2.—TARRAGONA**  
Materias puras y perfecta elaboració produueixen los millors articles com son los que ofereix aquesta casa á sos numerosos parroquians.  
Serveix á domicili de tots los gèneros que's demanen y sempre á preus econòmichs.  
Especialitat en galetes de la casa VIÑAS.

## SERVEY REGULAR Y SETMANAL ENTRE

**Tarragona, Valencia y Cullera**  
Sortirà d'aquest port tots los dimecres lo vapor español **JUCAR**.  
Consignataris: Sres. V. y Nebot de P. Ferrer Mary.

Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilas, Málaga, Cadiz, Vigo, Carril, Villagarcia, Corunya, Puebla, Marín, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander y Bilbao, sortirà d'aquest port lo vapor **ZORROZA**, de Joan Prida, admetent càrrega y passatgers.  
Lo despatxa son agents Srs. **Fills de Benigno Lopez**.

Pera Valencia, Alacant, Málaga, Cádiz y tots los ports de Galicia y d'Aszturias, sortirà d'aquest port lo dia 25 del corrent lo vapor **ADELA ROCA** son capitá don Rafael Mercadal, admetent càrrega y passatgers pera dits ports.  
Son agent: D. Joseph M.<sup>a</sup> Ricomá.

**Ibarra y C.<sup>a</sup> de Sevilla**  
Línia regular de grans vapors  
Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almeria, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcia, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastià, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París.

Sortirà d'aquest port lo dia 25 del corrent lo vapor **CABO SAN SEBASTIAN** son capitá D. Joan C. Zorroza, admetent càrrega y passatgers pera els citats ports.

Lo despatxa son consignatari D. Marian Peres.

**Tintoré y C.<sup>a</sup> Barcelona**  
Línia HISPAÑO-INGLES

Sortirà d'aquest port lo dia 23 del corrent lo magnífich vapor español **FRANCOLI** son capitá Cándido Artadi.

Admet càrrega y'l despatxa son agent don Modest Fenech.

**Companyia Valenciana de Navegació**  
Línia regular de grans vapors  
ENTRE

Espanya y las costas de França y Italia  
Vapors de la Companyia  
**Sagunto, Jativa, Alcira, Grao, Martos y Denia**

Sortidas fixes y setmanals del port de Tarragona pera **Marsella y Génova** directament les dimars de cada setmana.

Pera **Niza, Porto Marzio, Oneglia y Llona** los dimars de cada quinzena.

Pera **Valencia, Alacant, Almeria y Málaga** los dijous de cada setmana.

Directament pera **Cette** sortidas setmanals tota època del any.

S'admet passatge y càrrega á nolis reduits.

S'admet càrrega ab nolis seguit y coneixement directe pera New-York, Nàpols, Bari, Siracusa, Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Triest, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo á Génova.

Agent: D. Antoni Mas y March  
Plaça d'Olózaga, 1, Tarragona, Teléfono núm. 34

**Xampany CATALUNYA, MIRÓ Y TARRAGO.—Reus**

## Serveys de la Companyia Trasatlàntica de Barcelona

**Línies de Cuba y Méjich.**—SERVEY DEL NORT.—Lo dia 16 de Juriol sortirà de Bilbao, l'19 de Santander y l'20 de Coruña, lo vapor

### Alfonso XII

directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera litorals de Cuba y pera Costafirmes y Pacífich, ab trasbord á Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia, y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, també ab trasbord á Habana.

SERVEY DEL MEDITERRANI.—Lo dia 25 de Juriol sortirà de Barcelona, l'27 de Málaga y l'30 de Cadiz, lo vapor

### Montserrat

directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units y litorals de Cuba. També s'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata, ab trasbord á Habana.

**Línia de Venezuela-Colombia.**—Lo dia 11 de Juriol sortirà de Barcelona, l'13 de Málaga y l'15 de Cadiz, lo vapor

### C. de Cadiz

directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanilla, Puerto Cabello y La Guayra, admitement passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord á Habana. Combina pel ferro-carril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich pera quals ports admets passatge y càrrega ab billets y coneixements directes. Combinacions pera l' litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge y càrrega pera Puerto Plata ab trasbord á Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris, ab trasbord á Habana.

**Línia de Filipinas.**—Lo dia 20 de Juriol sortirà de Barcelona, havent fet les escals intermitjas, lo vapor

### Isla de Panay

directament pera Port-Said, Suez, Aden, Colomó, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa oriental de Africa, de la India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

**Línia de Buenos Aires.**—Lo dia 3 de Juriol sortirà de Barcelona, l'5 de Málaga y l'7 de Cadiz lo vapor

### P. de Satrustegui

directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires. Admet passatge y càrrega pera Rio Janeiro, Santos, Punta Arenas (Chile), Coronel y Valparaíso, ab trasbord á Cadiz al vapor de la Línia del Brasil.

**Línia de Canarias.**—Lo dia 17 de Juriol sortirà de Barcelona, l'18 de Valencia, l'19 d' Alacant, lo 20 de Málaga y l'22 de Cádiz, lo vapor

### M. L. Villaverde

directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas y Santa Cruz de Tenerife, retornant per Cádiz, Alacant, Valencia y Barcelona.

**Línia de Fernando Poó.**—El dia 25 de Juriol sortirà de Barcelona y el 30 de Cadiz, el vapor

### Larache

pera Fernando Poó, ab escals en Casablanca, Mazagán y altres ports de la Costa occidental d'Africa y Golf de Guinea.

**Línia de Tanger.**—Sortidas de Cádiz: dilluns, dimecres y divendres.

Per més informes dirigir-se á son agent D. Emili Borrás.

## Droguería Plana

### Antiga casa Figueras

Real 6, cantonada Rebolledo 20

En aquesta casa trobarà la indústria, la agricultura y les arts, un complert surtit de drogues, sulfats y primeras matèries pera abonos ab riquesa garantida y de importació directa.

### PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la millor marca  
TARRAGONA

## Farmacia Plana

al costat de la antiga

### CASA FIGUERAS

REAL, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complert assortit de medicació pera curas antisèpticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Aygas minero-medicinals  
TARRAGONA

## Y 'L MÉS ECONÓMIC



### Desconfíin de las imitaciones

Per la venda y conservació dels mecheros dirigir-se al representant  
MARIAN CLANXET, CARRER DE LA UNIÓ, 14, TARRAGONA

## TOTHOM FOTÓGRAF

### À LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICOS

DE SEBASTIA CARDONA

Trobarà els aficionats a la fotografia un assortit complert de cambres, trespeus, cubetas, prempses, escorredors, placas porcellanes, targetas postals sensibles, estereoscopios y vistes estereoscòpicas y bany viratge combinat. Dipositori del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca «Tambur».

Camera instantànea. Llamp exprés

9 per 12 ab 12 chasis 70 pesetas.

9 per 12 ab 6 45 "

9 per 12 ab 12 100 "

Exprés minimum 6 1/2 per 9 ab 6 10 "

6 1/2 per 9 ab 6 extra 13 "

9 per 12 70 "

9 per 18 110 "

de campanya 70 "

instantànea Periscope-Delta (Stereoscópica) 110 "

Tinc lo gust de participar en la nombrosa clientela, que he rebut les cambres Stereoscòpicas (Delta-cartouche) al propietari de pòquer aplicar placas y pel·lícules. Premiada al exposició de París ab medalla d'or. Unica casa á Espanya que 's troba en venda.

### REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més rápid, no s'altera ni taca

### PREUS SENS COMPETÈNCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI Á DISPOSICIÓ DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D' OLÓZAGA, 9, TARRAGONA

## LLEVAT SERRA

Superior á la Zarzaparrilla y á tots los depuratius coneguts fins á la setxa, pera combatir y fer desapareixer los Forunculos (Florones) y demés erupcions.

### De venda: FARMACIA DEL CENTRO.—Tarragona

Dipòsit general: 9, PELAYO, 9.—BARCELONA

## FÁBRICA

d' aparells productors de gás acetilé, ab patent d' invenció per 20 anys, de

### Danús y Mallol

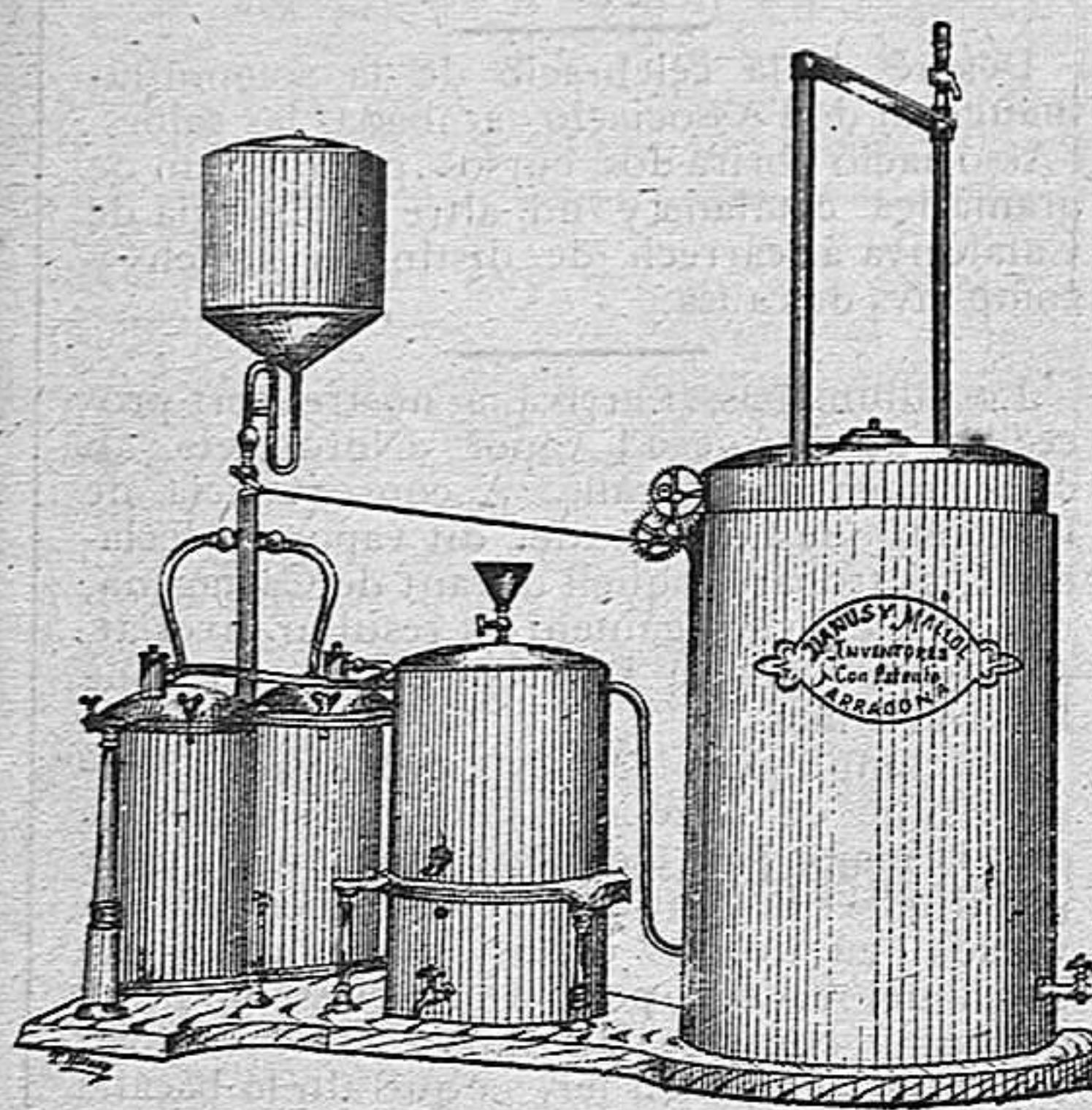
TALLERS:

Arbós, 9 Comte de Rius, 11

TARRAGONA

Perfecció, economia y llimpiesa en lo gás

S' ENVIA CATÀLECHS GRATIS Á QUI 'LS DEMANA



### Lo Dr. Jordán

CIRURGIÀ DENTISTA

Ex-alumne del Colegi Espanyol de Dentistes, Ex-operador de la casa del Dr. Treviño, Madrid, etc.

Participa á sos nombrosos clients y al públic en general, que relacionat ab las millors casas extrangeras, pot oferir dents artificials á preus molt ventajosos.

Per las operacions odontològicas que dit senyor practica, compta ab tots los anestesicis fins al dia poneguts.

PLASSA DE PRIM 2, PRINCIPAL, REUS  
Opera á Tarragona los dimars de las 9 del matí á las 5 de la tarda y los divendres de 3 á 5 de la tarda  
RAMBLA DE SANT JOAN 70, ENTRESOI

### CONFITERÍA

DE CABRÉ GERMANS

34, Carrer Major, 34, Tarragona

En aquest establiment s'hi trovarà un gran assortit de galetes, vins y licors de totas classes, tant del país com del estranger á preus sumament reduïts.

Especialitat en encàrrechs pera casaments y batiments. Avisant ab anticipació s'elaboraran los exquisits dolços inglesos BATS VICTORIAS y BLOCH JANOHAS.

Especialitat en el saborós pastel ESPOA-RUS.

Gran fàbrica de braguers  
34, Unió, 34  
Herniados (TRENCATS)

Aquest establiment compta ab los avenços mes moderns y pràctics que la ciència requereix pera la construcció y aplicació de tota classe de braguers y d'aparells ortopèdics.

Especialitat en lo braguer Articular Regulador Sistema Montserrat y ab lo tractament de las trencadures.

Grans existencias en bragueries de goma pera la curació radical de les trencadures congènitas y adquirides de l'infància y tot lo concernent á Cirurgia y à Ortòpedica.

Casa recomanada per tots los senyors metges que dan tingut ocasió de coneixela, tant per los generos de son catàlech com per los preus reduïts.

Pere Montserrat, Unió, 34-Tarragona

### RELLOTGERÍA

DE F. RIGAU

14, Baixada de Misericordia, 14  
TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totas classes y preus. Taller de composturas.

### BANYS MEDICINALS

#### AYGÜAS DE MAR Y DOLSA

Per las persones que sufren DOLOR REUMÀTICH ó INFAMATORI, síntis com herpes ne y erupcions, se prepara uns banys compostos, ESPECIALITAT DE LA CASA, que donan excelentes resultats, conforme ho acreditan lo sens nombre de persones que tots los anys se curan.

Fa més de 50 anys que està obert l'establiment, baix la direcció sempre de sos mateixos amos y propietaris SENYORS

SARDÀ GERMANS, é indicats dits banys compostos, per la majoria dels senyors metges d'aquesta capital y de fora, lo qual creiem es garanteix suficient per les persones que tinguin a visitarlos, ab la seguretat que obtindran un prompte alivio en sus dolències.

BANYS DE RECREU EN BANYERAS O PICAS DE MARBLE.

Carrers de Mar, 30 y Lleó, 48.—TARRAGONA

## CERVERSERIA MODERNA (A CA 'L BOYRA)

DIPOSIT DE GEL

Vins de totas classes. Refrescos y licors. Servei á domicili.

Unich representant de la cervesa Moritz, Rambla de Sant Joan, 72, cantonada al carrer de Fortuny.

### Gran Saló de Perruqueria SABATER GERMANS

52, RAMBLA DE SAN JOAN, 52

Los propietaris d'aquest establiment tenen lo major esmero en tots los serveis. Especialitat en treballs de cabell per difícils y artístichs que sigan. Complert assortit de perruques y demés postissos pera teatre que's lloguen á preus arreglats.

## Fàbrica de Ge

DE EMILI TURRÓ

SANT MIQUEL, 31, TARRAGONA  
Se recomana per la baratura dels preus y la promptitud del servei á domicili.

### Sastrería, Camisería y varis gèneros

DE J. GÜELL

Major, 39.—TARRAGONA.—Major, 39

Per senyors: Alpacas, estams, gergas, viñeyas, llanillas, drils, camises blanques y de color.

Per senyores: Alpacas, sedalines, vichys, mussolinias y percals d'alta novetat.

Roba blanca, articles pera dols, llenys de fil y de cotó.

Mundos, paraguas y cotilles, tot á preus baratissims.

Gangas: Se liquidan á preus molt baratos. trossos o escrupulons de panyos, armurs de seda, llana y estampats.

TRAJOS Á LA MIDA

Major, 39.—TARRAGONA.—Major, 39

### Quintana y Torres

Materias químicas y minerals pera abonos agrícols garantits per sa riquesa en principis fertilitants, assimilables en son més alt grau.

Guanos marca Elefant tan acreditats per simetrios, propis pera tots los cultius.

Condicions ventajoses.

Carrer de Barcelona, 4.—TARRAGONA

### COLONIALS Y QUEVIURES

DE Joseph Cardona